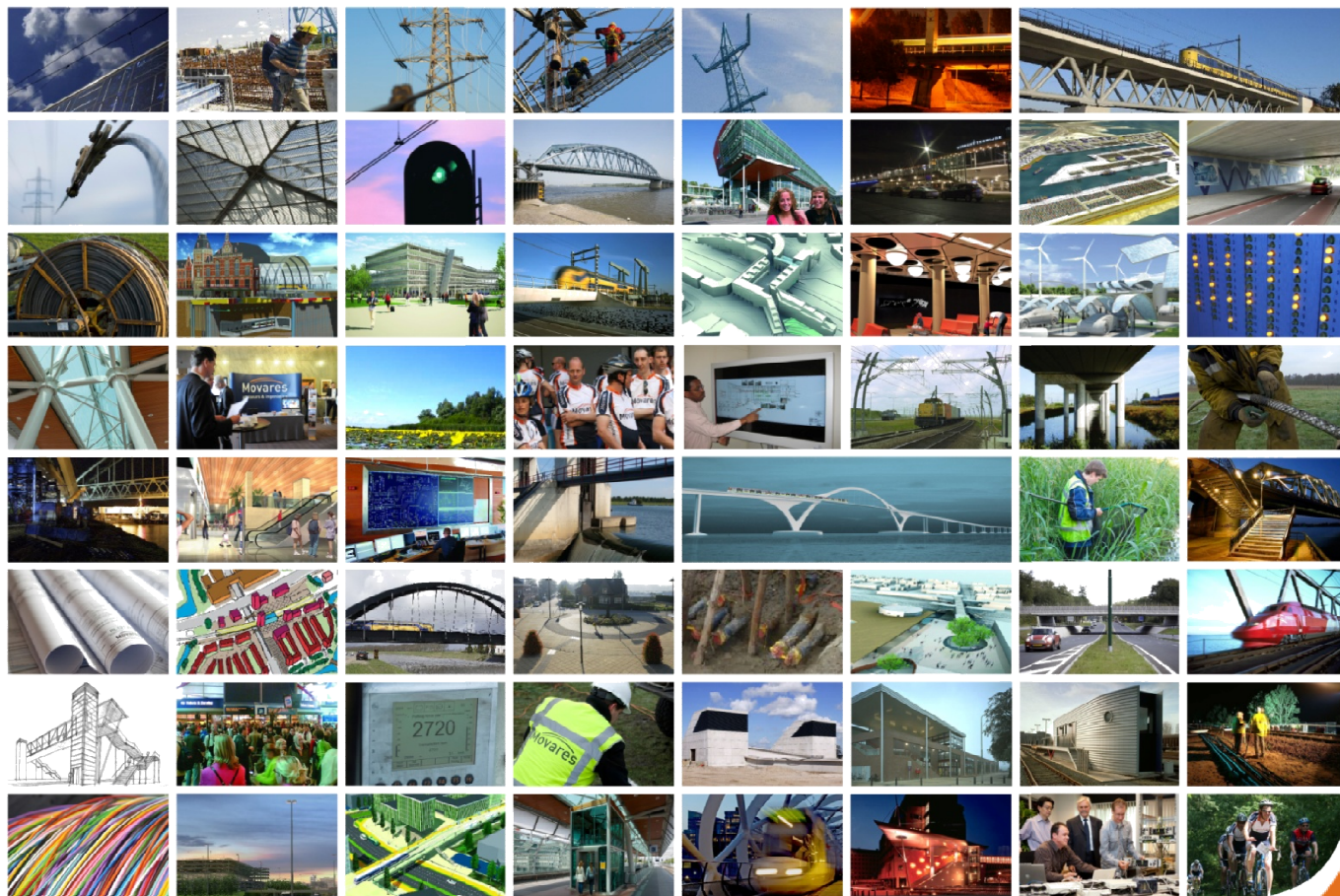

2018/02/05- Versie 2.0

Autorisatieblad

Waalwijk Industrieterrein: ecologisch onderzoek

Onderzoek Flora en Fauna

	Naam	Akkoord	Datum
Opgesteld door		X	08-09-2017
Gecontroleerd door		X	05-02-2018
Vrijgegeven door		X	05-02-2018

Op dit autorisatieblad ontbreken de handtekeningen wegens de digitale verwerking van ons vrijgaveproces. Dit rapport is aantoonbaar vrijgegeven.

Inhoudsopgave

1 Inleiding	2
1.1 Aanleiding	2
1.2 Wettelijk kader	2
1.3 Doel	2
2 Methode	3
2.1 Werkwijze	3
3 Locatie en activiteiten	7
3.1 Locatie	7
3.2 Activiteiten	7
4 Beschermde soorten	8
4.1 Planten	8
4.2 Vogels	9
4.3 Grondgebonden zoogdieren	10
4.4 Vleermuizen	11
4.5 Reptielen	13
4.6 Amfibieën	13
4.7 Vissen	14
4.8 Ongewervelde	14
4.9 Samenvatting	15
5 Conclusies	16
5.1 Beschermde soorten	16
6 Bronnen	17
Colofon	18
Bijlage I	Wet en regelgeving
	2
Wet natuurbescherming (WN)	2

1 Inleiding

1.1 Aanleiding

De gemeente Waalwijk is voornemens om het bestaande industrieterrein Haven Waalwijk in oostelijke richting uit te breiden. Voor ruimtelijke ontwikkelingen is in het kader van de natuurwetgeving (Wet natuurbescherming) ecologisch onderzoek noodzakelijk.

1.2 Wettelijk kader

Bij een dergelijke ruimtelijke ontwikkeling is het vanuit natuurwetgeving van belang om na te gaan of de werkzaamheden geen negatieve effecten hebben op beschermde soorten.

Het volgende wettelijk kader is gehanteerd:

- Wet natuurbescherming;

De Wet natuurbescherming is op 1 januari 2017 inwerking getreden en vervangt de Flora- en faunawet.

Zie voor uitleg over het wettelijk kader bijlage 1.

1.3 Doel

Het doel van de voorliggende ecologisch onderzoek flora en fauna is toetsing van de voorgenomen ingreep aan het wettelijk kader ten aanzien van natuur. Voorliggende rapportage betreft ten eerste een quick scan waarmee een goede eerste indruk over de beschermde soorten in het onderzoeksgebied wordt verkregen. Op basis van eerder uitgevoerde onderzoek in het gebied is voorafgaand een inschatting gemaakt van de soortgroepen die aanvullend onderzocht dienen te worden. Het betreft de soortgroepen planten, verblijfplaatsen vleermuizen, amfibieën en vissen. Deze aanvullende onderzoeken zijn meegenomen in het ecologisch onderzoek.

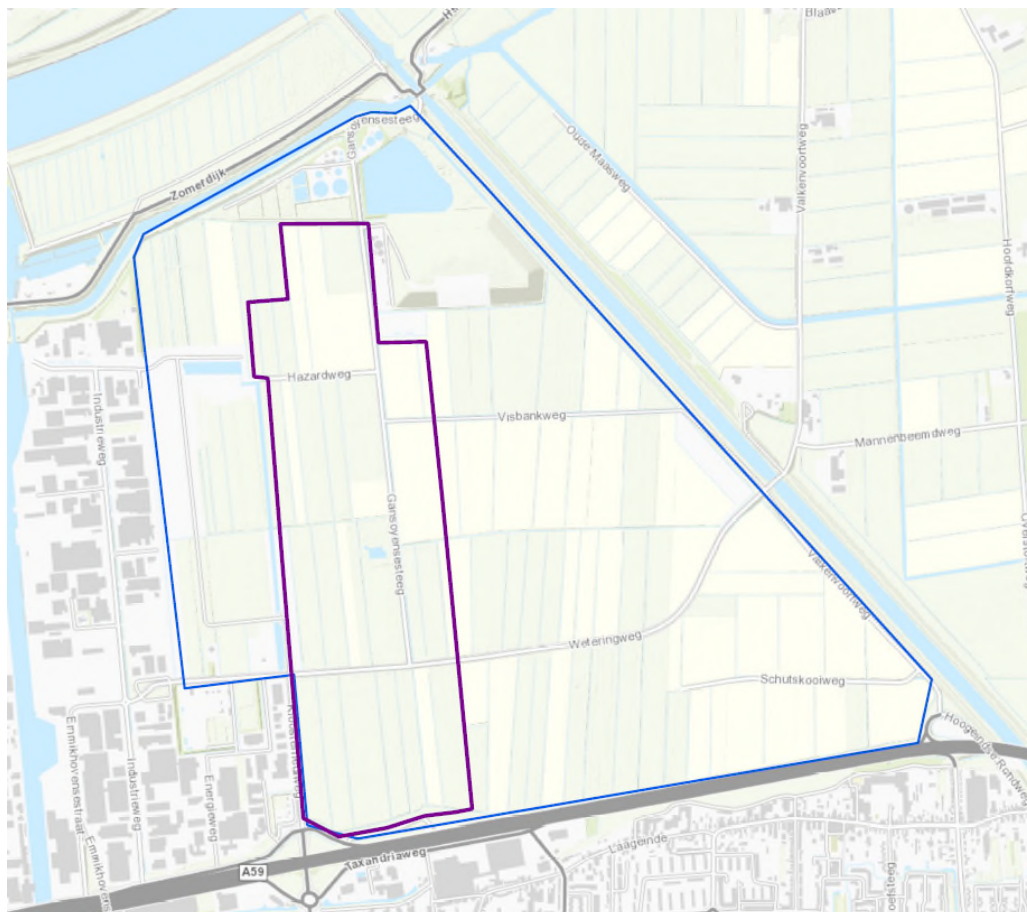
Na afronding van het ecologisch onderzoek is duidelijkheid verkregen over eventuele vervolgstappen: is er nog aanvullend veldonderzoek nodig en is het nodig om een ontheffing aan te vragen. Indien nodig wordt aangegeven welke maatregelen kunnen worden genomen om overtreding van verbodsbepalingen te voorkomen of te verzachten (mitigerende maatregelen).

Het ecologisch onderzoek geeft antwoord op de volgende vragen:

- Komen ter plaatse en in de omgeving van de geplande werkzaamheden beschermde soorten voor?
- Wat is het effect van het project op de beschermde soorten?
- Is er eventueel aanvullend onderzoek nodig?
- Is er een ontheffing van de Wet natuurbescherming nodig?

2 Methode

Het plangebied van de oostelijke uitbreiding van het industrieterrein (zie figuur 1) bevindt zich binnen het gebied dat in 2014 is onderzocht in het kader van de mogelijke aanleg van een windmolenpark. Hierdoor is in 2014 al een goed beeld verkregen van de soorten die binnen het plangebied kunnen worden aangetroffen.

Figuur 1: Onderzoeksgebieden voor uitbreiding industrieterrein (paars) en windmolenpark (blauw).

Ecologische veldgegevens zijn ongeveer 3 jaar houdbaar. Het onderzoek van het windmolenpark uit 2014 is daarmee aan de oude kant. Daarnaast is inmiddels de Wet natuurbescherming op 1 januari 2017 in werking getreden. Hierdoor zijn er veranderingen opgetreden in de lijst met beschermde soorten. Bovendien is er alleen getoetst aan de effecten van het windmolenpark, niet aan de aanleg van een industrieterrein. Een update van het ecologisch onderzoek is daarom gewenst.

2.1 Werkwijze

Bureaustudie

Er is een bureauinventarisatie gedaan naar bestaande verspreidingsgegevens van beschermde soorten. Hiervoor zijn de gegevens van de NDFF en de rapporten in het kader van het ecologisch onderzoek windmolenpark Waalwijk [1] en haven Waalwijk

gebruikt [2].

Oriënterend veldbezoek

Er is op 16 maart 2017 door een ervaren veldecoloog een bezoek aan het plangebied gebracht. Hierbij is middels visuele inspectie gekeken naar de mogelijk aanwezigheid van beschermde planten en (sporen van) beschermde dieren op en rond het plangebied. Tijdens de inspectie heeft tevens een beoordeling van potentiële geschiktheid als groeiplaats, verblijfplaats en/of foerageergebied plaatsgevonden (biotoopbeoordeling).

Aanvullende veldbezoeken

Op basis van de eerder uitgevoerde ecologische onderzoeken [1, 2, 3] is ingeschat dat er in ieder geval nader onderzoek noodzakelijk is naar:

- Planten
- Verblijfplaatsen vleermuizen
- Amfibieën (heikikker, poelkikker en rugstreeppad)
- Vissen

Planten

Bij de inwerkingtreding van de Wet natuurbescherming is de lijst met beschermde planten voor een groot deel aangepast. Een deel van de planten die eerst beschermd waren zijn dat nu niet meer. Daarnaast zijn een aantal planten die eerst niet beschermd waren nu wel beschermd. Op basis van onze kennis van het biotoop in het plangebied kon de aanwezigheid van beschermde planten in het plangebied niet worden uitgesloten. Er is daarom bij het ecologisch onderzoek gekeken naar de mogelijk aanwezigheid van beschermde soorten planten. Het onderzoek naar beschermde planten bestaat uit één veldbezoek in juni. In juni bloeien veel vaatplanten, waardoor deze goed waarneembaar zijn. Het is ook een goede periode om een inschatting te geven van de aanwezigheid van najaarsbloeiers.

Verblijfplaatsen vleermuizen

Bij het ecologisch onderzoek in 2014 [1] is naar voren gekomen dat in het plangebied van het industrieterrein een boom staat met een holte die gebruikt kan worden als verblijfplaats door vleermuizen. In 2014 was deze holte nog niet ver genoeg doorgerot naar boven om geschikt te zijn als verblijfplaats. Deze holte is opnieuw gecontroleerd op geschiktheid als verblijfplaats voor vleermuizen met behulp van een boomcamera.

Amfibieën

In 2014 heeft er ecologisch onderzoek plaats gevonden naar de aanwezigheid van beschermde soorten amfibieën. Hierbij zijn geen beschermde amfibieën aangetroffen. Het plangebied is echter wel geschikt voor beschermde soorten amfibieën. In de directe omgeving van het plangebied zijn in het verleden beschermde soorten amfibieën aangetroffen. Het is daarom niet uit te sluiten dat in de tussentijd beschermde soorten amfibieën zich in het plangebied hebben gevestigd. Het onderzoek naar amfibieën spitst zich toe tot de volgende soorten:

- heikikker
- rugstreeppad
- poelkikker

Heikikker

Bij het uitvoeren van het ecologisch onderzoek naar de heikikker is de soortenstandaard heikikker van de Rijksdienst van Ondernemend Nederland gevolgd. Dit houdt in dat er twee avondbezoeken in maart onder goede weersomstandigheden plaats hebben gevonden. Hierbij is geluisterd naar kooractiviteit. Aansluitend is met behulp van een schepnet in juni in de aanwezige watergangen gevist op zoek naar gemetamorfoseerde exemplaren van de heikikker.

Rugstreepdad

Bij het uitvoeren van het ecologisch onderzoek naar de rugstreepdad is de soortenstandaard rugstreepdad van de Rijksdienst van Ondernemend Nederland gevolgd. Dit houdt in dat op twee avonden in mei is geluisterd naar kooractiviteit en één maal in juli. In juni zijn de sloten in het plangebied onderzocht op de aanwezigheid van eisnoeren en larven van de rugstreepdad.

Poelkikker

Bij het uitvoeren van het ecologisch onderzoek naar de poelkikker is de soortenstandaard poelkikker van de Rijksdienst van Ondernemend Nederland gevolgd. Dit houdt in dat in mei twee avondbezoeken plaats hebben gevonden waarbij geluisterd wordt naar kooractiviteit van deze soort.

Vissen

In 2014 is in het plangebied de kleine modderkruiper waargenomen. Onder de Wet natuurbescherming is deze soort niet meer beschermd. Er kan echter niet worden ugesloten dat andere beschermde soorten vissen als grote modderkruiper in het plangebied aanwezig zijn. Om de aanwezigheid van beschermde soorten vissen al dan niet uit te kunnen sluiten heeft visonderzoek plaats gevonden. Het visonderzoek bestaat uit één veldbezoek in juni waarbij met behulp van een schepnet de sloten zijn geïnventariseerd.

In de onderstaande tabel is weergegeven wanneer de verschillende veldonderzoeken zijn uitgevoerd.

Tabel 1: veldbezoeken voor de diverse aanvullende onderzoeken

Datum	Activiteit
16 maart 2017	Oriënterend onderzoek, verblijfplaatsen vleermuizen en kooractiviteit heikikker
28 maart 2017	Kooractiviteit heikikker
4 mei 2017	Kooractiviteit rugstreepdad en poelkikker
18 mei 2017	Planten en kooractiviteit poelkikker en rugstreepdad
12 juni 2017	Planten, vissen, larven en eisnoeren van heikikker en rugstreepdad
12 juli 2017	Kooractiviteit rugstreepdad

Effectbepaling beschermde soorten

Op basis van de gegevens uit de bureaustudie, het oriënterende veldbezoek en de aanvullende veldbezoeken heeft een beoordeling plaatsgevonden van de effecten van de voorgenomen ingreep op de beschermde natuurwaarden in (de omgeving van) het

plangebied.

Vervolgstappen en maatregelen

Op basis van de effectbepaling zijn de vervolgstappen en eventuele maatregelen vastgesteld. Hierbij is per soortgroep aangegeven of er een ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming is benodigd.

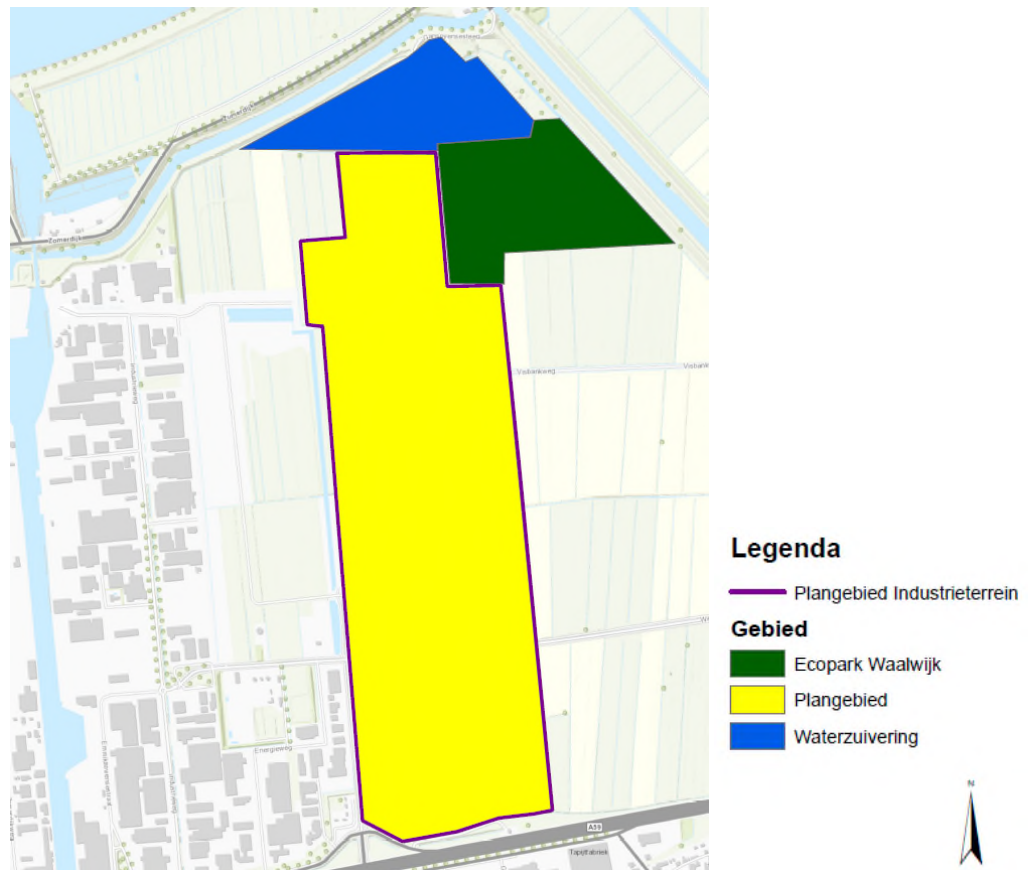
Het oriënterende onderzoek zal ook uitwijzen of de ecologische situatie is veranderd ten aanzien van het onderzoek in 2014 in het kader van het windmolenpark [1]. Indien er veranderingen zijn waargenomen die kunnen leiden naar de aanwezigheid van andere beschermde soorten wordt aangegeven of er aanvullend onderzoek zal moeten plaatsvinden naar de betrokken soortgroepen.

Ten slotte wordt aangegeven welke maatregelen genomen kunnen worden om overtreding van verbodsbepalingen te voorkomen of te verzachten (mitigerende maatregelen).

3 Locatie en activiteiten

3.1 Locatie

Het plangebied bestaat voornamelijk uit weilanden en akkerbouwlanden. Ten noordoosten ligt het Ecopark Waalwijk en de waterzuivering. Hier zijn ruigtes en waterlichamen gesitueerd. Deze liggen buiten het plangebied.

Figuur 2: Relevante gebieden rond het plangebied

3.2 Activiteiten

Voor de uitbreiding van het industrieterrein worden mogelijk bomen gekapt en sloten gedempt. Er wordt in ieder geval vegetatie verwijderd binnen het plangebied.

4 Beschermde soorten

In dit hoofdstuk wordt per soortgroep aangegeven welke beschermde soorten er op basis van de bureaustudie, het oriënterend veldbezoek en eventueel aanvullend onderzoek in en nabij de projectlocatie worden verwacht. Vervolgens wordt per soortgroep ingegaan op mogelijke effecten die door de werkzaamheden op kunnen optreden. Tot slot wordt per soortgroep aangegeven welke vervolgstappen er nodig zijn (zoals maatregelen, nader onderzoek of aanvraag ontheffing). Het hoofdstuk eindigt met een overzicht van de soorten waar op de projectlocatie rekening mee moet worden gehouden.

4.1 Planten

Resultaten bureaustudie

Er zijn geen waarnemingen van beschermde soorten planten in (de omgeving van) het plangebied bekend. Ook uit de ecologische onderzoeken uitgevoerd in de directe omgeving zijn geen beschermde soorten planten naar voren gekomen.

Resultaten veldbezoek

Het plangebied bestaat uit een kruidige grasberm, sloten en een waterplas met oevervegetatie. Bij het veldonderzoek zijn geen soorten aangetroffen beschermd onder de Wet natuurbescherming.

Foto 1: waterplas in het plangebied met oevervegetatie.

Effectbespreking

Er zijn geen beschermde soorten planten in het plangebied aangetroffen. Negatieve effecten worden dan ook niet verwacht.

Vervolgstappen

Er zijn geen vervolgstappen nodig.

4.2 Vogels

Resultaten bureaustudie

Uit ecologisch onderzoek uitgevoerd t.b.v. de haven Waalwijk is naar voren gekomen dat in de directe omgeving van het plangebied een nest van de ransuil aanwezig is. In de directe omgeving is ook de steenuil aangetroffen. Onbekend is waar deze soort zijn nest heeft. Nesten van de steenuil en ransuil zijn jaarrond beschermd. Daarnaast is bij het onderzoek ten behoeve van het windmolenpark Waalwijk in 2014, bij de waterzuivering een nest van de grote gele kwikstaart aangetroffen. Bij dit onderzoek is ten oosten van het plangebied in een hoogspanningsmast een nest van de slechtvalk aangetroffen.

Tabel 2: vogels met een jaarrond beschermd nest die in de omgeving van het plangebied voorkomen [1, 2, 3].

Soort	Categorie Wn
Grote gele kwikstaart	V
Ransuil	V
Slechtvalk	V
Steenuil	V

Legenda categorie Wet natuurbescherming (Wn): H = soorten Habitatrichtlijn en/of Verdrag van Bonn of Bern (artikel 3.5 Wn), V = vogels (artikel 3.1 Wn), Andere = andere soorten beschermd volgens WN (artikel 3.10 Wn). Andere= soorten waarvoor binnen de betreffende provincie een algemene vrijstelling geldt voor ruimtelijke ingrepen.*

Resultaten veldbezoek

Broedvogels

Uit het veldbezoek is naar voren gekomen dat het plangebied geschikt is als nestplaats voor algemene broedvogels. Broedbiotoop is aanwezig in de vorm van beplanting, watergangen en bebouwing. Tijdens het veldbezoek is o.a. een nest van een grauwe gans aangetroffen. Ook zijn soorten als kievit, roodborsttapuit, rietgors en meerkoet aangetroffen. Voor deze soorten is het plangebied een geschikt broedbiotoop.

Vogels met jaarrond beschermde nesten

Uit het veldbezoek blijkt dat binnen het onderzoeksgebied geen horsten, holten of bebouwing aanwezig zijn die geschikt zijn voor vogels met jaarrond beschermde nesten. Uit onderzoek uitgevoerd in het kader van de haven Waalwijk [2, 3] en het windmolenpark [1] is naar voren gekomen dat er in de omgeving van het plangebied wel nesten van vogels met jaarrond beschermde nesten als ransuil, slechtvalk en grote gele kwikstaart voorkomen. Het plangebied is geschikt als foerageergebied voor de ransuil.

Effectbespreking

Broedvogels

Binnen het projectgebied is geschikt broedbiotoop aanwezig. Indien binnen het broedseizoen vegetatie wordt verwijderd, bomen worden gekapt of water wordt gedempt kan het zijn dat hiermee nesten worden vernield of zodanig worden verstoord dat nesten verloren gaan.

Vogels met jaarrond beschermde nesten

Er is geen ruimtebeslag op nesten van vogels met jaarrond beschermde nesten. Wel is het plangebied geschikt als foerageergebied voor o.a. de ransuil. In de directe omgeving blijft echter voldoende alternatief foerageergebied over. Mogelijk treedt er wel verstoring door geluid op de nest van de ransuil, slechtvalk en grote gele kwikstaart op bij de bouw van het industrieterrein.

Vervolgstappen

Broedvogels

Om effecten op broedende vogels te voorkomen dienen werkzaamheden waarbij vegetatie wordt verwijderd, bomen worden gekapt of water wordt gedempt buiten het broedseizoen te worden uitgevoerd. Deze loopt globaal van 15 maart tot 15 juli (15 augustus voor watervogels). Indien werken buiten het broedseizoen niet mogelijk is, moet door een ter zake kundige worden gecontroleerd of er broedende vogels aanwezig zijn. Dit geldt ook voor de periode vlak voor of na het broedseizoen. Het gaat om een broedgeval, ongeacht de datum. Indien effecten op broedende vogels niet kunnen worden uitgesloten, mag er niet gewerkt worden.

Vogels met jaarrond beschermde nesten

Om negatieve effecten door verstoring door geluid op nesten van vogels met jaarrond beschermde nesten bij de bouw te voorkomen dient bij de bouw gebruik te worden gemaakt van geluidsreducerende bouwmethode. Bijvoorbeeld het drukken en draaien in plaats van het heien van palen.

4.3 Grondgebonden zoogdieren

Resultaten bureaustudie

Er zijn enkele grondgebonden zoogdieren waargenomen in het gebied. De bever gebruikt de jachthaven, 't Oude Maasje en de plas bij de waterzuivering als leefgebied [1, 2, 3]. Naast de bever zijn ook haas, konijn en bunzing in de omgeving waargenomen.

Tabel 3: Grondgebonden zoogdieren die in de omgeving van het plangebied voorkomen (bron: NDFF, [1, 2, 3]).

Soort	Categorie Wn
Bever	H
Bunzing	Andere
Haas	Andere*
Konijn	Andere*

Legenda categorie Wet natuurbescherming (Wn): H = soorten Habitatrichtlijn en/of Verdrag van Bonn of Bern (artikel 3.5 Wn), V = vogels (artikel 3.1 Wn), Andere = andere soorten beschermd volgens WN (artikel 3.10 Wn). Andere= soorten waarvoor binnen de betreffende provincie een algemene vrijstelling geldt voor ruimtelijke ingrepen.*

Resultaten veldbezoek

Uit het veldbezoek blijkt dat binnen het onderzoeksgebied geen biotoop aanwezig is dat geschikt is als verblijfplaats voor beschermde zoogdieren die niet door de provincie Noord-Brabant zijn vrijgesteld. Wel is er biotoop aanwezig voor algemeen vrijgestelde zoogdieren zoals aardmuis (algemeen vrijgestelde 'andere soorten' Wet

natuurbescherming).

Effectbespreking

Binnen het plangebied worden alleen beschermde soorten grondgebonden zoogdieren verwacht die door de provincie Noord-Brabant zijn vrijgesteld bij ruimtelijke projecten. Op deze soorten kunnen negatieve effecten optreden.

Vervolgstappen

Er hoeft geen aanvullend onderzoek plaats te vinden voor grondgebonden zoogdieren. Er is geen ontheffing nodig. Vanuit de zorgplicht dienen maatregelen te worden genomen om effecten voor vrijgestelde grondgebonden zoogdieren te mitigeren. Dit kan door het bouwrijp maken van het terrein vanaf één kant uit te voeren, zodat aanwezige dieren in de gelegenheid zijn om te vluchten.

4.4 Vleermuizen

Resultaten bureaustudie

De meeste observaties van vleermuizen tijdens het onderzoek in het kader van het windmolenpark in 2014 [1] waren buiten het plangebied (ter hoogte van de waterzuivering). Het gaat om gewone dwergvleermuis, laatvlieger, rosse vleermuis en watervleermuis. Alleen de gewone dwergvleermuis en laatvlieger zijn ook binnen het plangebied aangetroffen [1].

Tabel 4: Vleermuizen die in de omgeving van het plangebied voorkomen (bron: NDFF, [1, 2, 3]).

Soort	Categorie Wn
Gewone dwergvleermuis	H
Laatvlieger	H
Rosse vleermuis	H
Watervleermuis	H

Legenda categorie Wet natuurbescherming (Wn): H = soorten Habitatrichtlijn en/of Verdrag van Bonn of Bern (artikel 3.5 Wn), V = vogels (artikel 3.1 Wn), Andere = andere soorten beschermd volgens WN (artikel 3.10 Wn). Andere*= soorten waarvoor binnen de betreffende provincie een algemene vrijstelling geldt voor ruimtelijke ingrepen.

Resultaten veldbezoek

Vleermuizen foerageergebied

Het plangebied is minder geschikt als foerageergebied voor vleermuizen. Het gebied is erg open, waardoor er weinig beschutting is voor vleermuizen. De bomen en stroken rond de waterzuivering zijn meer geschikt als foerageergebied. Dit is ook uit het bureauonderzoek naar voren gekomen.

Vleermuizen vliegroutes

Uit het veldbezoek blijkt dat binnen het onderzoeksgebied geen lijnvormige structuren zoals opgaande beplanting en/of watergangen aanwezig zijn die kunnen dienen als (essentiële) vliegroute voor vleermuizen. Uit de bureaustudie is naar voren gekomen dat in het gebied vleermuizen voorkomen die minder gebruik maken van opgaande structuren als vliegroute, zoals rosse vleermuis en laatvlieger. Vliegroutes van deze soorten zijn in open gebied direct ten oosten van het plangebied waargenomen [1]. Dit open gebied is in de huidige situatie nog aanwezig.

Vleermuizen verblijfplaatsen

Uit het veldbezoek blijkt dat binnen het onderzoeksgebied geen holten of bebouwing aanwezig zijn die potentieel geschikt zijn als verblijfplaats voor vleermuizen. De boomholten die tijdens het onderzoek in het kader van het windmolenpark in 2014 waren aangetroffen [1] zijn nader onderzocht. Bij dit onderzoek is naar voren gekomen dat deze ook nu nog niet ver genoeg naar boven zijn doorgerot en daarmee nog steeds niet geschikt zijn als verblijfplaats voor vleermuizen.

Effectbespreking

Foerageergebied

Het plangebied is minder geschikt als foerageergebied voor vleermuizen. Bovendien is er in de directe omgeving voldoende alternatief foerageergebied aanwezig. Er treden daarom geen negatieve effecten op essentieel foerageergebied op. Wel kunnen mogelijk negatieve effecten op foerageergebied optreden door verstoring door licht. Dit geldt zowel voor de uitvoeringsfase als voor de gebruiksfase.

Vliegroutes

In het plangebied zijn geen opgaande structuren aanwezig die door vleermuizen als vliegroutes kunnen worden gebruikt. Uit het onderzoek in het kader van het windmolenpark is naar voren gekomen dat de rosse vleermuis en laatvlieger vliegen door open gebied ten oosten van het plangebied. Op deze vliegroutes kunnen mogelijk negatieve effecten optreden door verstoring door verlichting in zowel de uitvoeringsfase als gebruiksfase.

Verblijfplaatsen

In het plangebied zijn geen holten of gebouwen aanwezig die door vleermuizen kunnen worden gebruikt als verblijfplaats. Ook in de directe omgeving zijn geen verblijfplaatsen bekend. Negatieve effecten op verblijfplaatsen worden dan ook niet verwacht.

Vervolgstappen

Foerageergebied

Mogelijk treden er negatieve effecten door verstoring door licht op. Dit kan worden voorkomen door gebruik te maken van gerichte verlichting waarbij water en bomen in de omgeving (met name ter hoogte van de waterzuivering) onverlicht blijven. Dit geldt voor zowel de uitvoeringsfase als de gebruiksfase.

Vliegroutes

Uit onderzoek in het kader van het windmolenpark is naar voren gekomen dat het open gebied ten oosten van het plangebied door rosse vleermuis en laatvlieger wordt gebruikt als vliegroute. Negatieve effecten kunnen worden voorkomen door gebruik te maken van gerichte verlichting. Dit geldt voor zowel de uitvoeringsfase als de gebruiksfase.

Verblijfplaatsen

Ten aanzien van verblijfplaatsen zijn er geen vervolgstappen noodzakelijk.

4.5 Reptielen

Resultaten bureaustudie

Er zijn geen waarnemingen van beschermde soorten reptielen in (de omgeving van) het plangebied bekend.

Resultaten veldbezoek

Er worden naar aanleiding van het veldbezoek geen reptielen verwacht in het plangebied.

Effectbespreking

Er worden geen reptielen verwacht in het plangebied. Daarmee zijn ook effecten op reptielen uitgesloten

Vervolgstappen

Geen vervolgstappen nodig.

4.6 Amfibieën

Resultaten bureaustudie

De volgende waarnemingen van beschermde soorten amfibieën zijn bekend. Tijdens het ecologisch onderzoek in het kader van het windmolenpark zijn gewone pad, bastaardkikker en watersalamander aangetroffen [1].

Tabel 5: amfibieën die in de omgeving van het plangebied voorkomen (bron: NDFF).

Soort	Categorie Wn
Bastaardkikker	Andere*
Gewone pad	Andere*
Watersalamander	Andere*

Legenda categorie Wet natuurbescherming (Wn): H = soorten Habitatrichtlijn en/of Verdrag van Bonn of Bern (artikel 3.5 Wn), V = vogels (artikel 3.1 Wn), Andere = andere soorten beschermd volgens WN (artikel 3.10 Wn). Andere= soorten waarvoor binnen de betreffende provincie een algemene vrijstelling geldt voor ruimtelijke ingrepen.*

Resultaten veldbezoek

Tijdens de veldbezoeken is de gewone pad aangetroffen. Voor deze soort geldt in de provincie Noord-Brabant een vrijstelling bij ruimtelijke projecten. Poelkikker, heikikker en rugstreeppad zijn niet in het plangebied aangetroffen.

Effectbespreking

In het plangebied is de gewone pad aangetroffen. Door de voorgenomen werkzaamheden verdwijnt leefgebied van deze soort. De gewone pad is door de provincie Noord-Brabant vrijgesteld bij ruimtelijke projecten. Soorten amfibieën die niet zijn vrijgesteld zijn niet waargenomen in het plangebied. Effecten op soorten als poelkikker, heikikker en rugstreeppad worden dan ook niet verwacht.

Vervolgstappen

Voor de gewone pad geldt een vrijstelling bij ruimtelijke projecten in de provincie Noord-Brabant. Wel dient rekening te worden gehouden met de zorgplicht. Dit kan door vanuit één kant te werken, zodat dieren de kans krijgen te vluchten.

4.7 Vissen

Resultaten bureaustudie

Er zijn geen waarnemingen van beschermde soorten vissen in (de omgeving van) het plangebied bekend.

Resultaten veldbezoek

Bij het visonderzoek zijn geen beschermde soorten vissen waargenomen

Effectbespreking

Er zijn geen beschermde soorten vissen aangetroffen. Negatieve effecten op beschermde soorten vissen worden dan ook niet verwacht.

Vervolgstappen

Er zijn geen vervolgstappen nodig.

4.8 Ongewervelde

Resultaten bureaustudie

Er zijn geen waarnemingen van beschermde soorten ongewervelden in (de omgeving van) het plangebied bekend.

Resultaten veldbezoek

Uit het veldbezoek is gebleken dat er geen geschikt biotoop aanwezig is voor beschermde soorten ongewervelden.

Effectbespreking

Er worden geen beschermde ongewervelden verwacht. Daarmee worden ook effecten op deze soorten uitgesloten.

Vervolgstappen

Er zijn geen vervolgstappen nodig.

4.9 Samenvatting

In onderstaande tabel is een overzicht gegeven van de beschermde soorten waarmee in het plangebied rekening moet worden gehouden. Dit is gebaseerd op bestaande gegevens en het veldbezoek.

Tabel 8 conclusies m.b.t. beschermde soorten (Wet natuurbescherming)

Soortgroep	Aanwezig?	Nader onderzoek?	Vergunning Wet natuurbescherming nodig?
Planten	Nee	Nee	Nee
Broedvogels	Ja	Nee	Nee mits verwijderen beplanting buiten broedseizoen
Vogels jaarrond beschermd	Nee, wel nesten in de directe omgeving.	Nee	Nee, mits gebruik wordt gemaakt van geluidsreducerende bouwmethoden om effecten op vogels in de omgeving te voorkomen.
Grondgebonden zoogdieren (vrijgestelde soorten als aardmuis)	Ja	Nee	Nee
Grondgebonden zoogdieren (niet vrijgestelde soorten)	Nee	Nee	Nee
Vleermuizen vliegroutes/foerageergebied	Geen essentieel foerageergebied of essentiële vliegroute	Nee.	Nee, mits tijdens de uitvoering en in de gebruiksfase gebruik wordt gemaakt van gerichte verlichting.
Vleermuizen verblijfplaatsen	Nee	Nee	Nee
Reptielen	Nee	Nee	Nee
Amfibieën (vrijgestelde soorten)	Ja	Nee	Nee.
Amfibieën (niet vrijgestelde soorten)	Nee	Nee	Nee
Vissen	Nee	Nee	Nee
Ongewervelden	Nee	Nee	Nee

Uit de volgende soortgroepen zijn geen beschermde soorten aangetroffen of te verwachten:

- Vaatplanten
- Reptielen
- Vissen
- Ongewervelden

5 Conclusies

In onderstaande paragrafen worden de conclusies en aanbevelingen uit het flora en fauna onderzoek besproken.

5.1 Beschermde soorten

Aanvullend onderzoek

Er is geen nader onderzoek naar beschermde soorten in het plangebied noodzakelijk.

Ontheffing Wet natuurbescherming

Er is ontheffing in het kader van de Wet natuurbescherming benodigd indien het project resulteert in handelingen die strijdig zijn met de verbodsbepalingen. Dit geldt voor alle soorten die als beschermd zijn opgenomen in de Wet natuurbescherming en waarvoor geen vrijstelling is opgenomen in de betreffende provincie.

Voor alle soortgroepen geldt dat er voor de voorgenomen werkzaamheden geen ontheffing hoeft te worden aangevraagd in het kader van de Wet natuurbescherming. Wel dient rekening te worden gehouden met onderstaande maatregelen.

Maatregelen

Om effecten op beschermde soorten zoveel mogelijk te voorkomen worden in ieder geval de volgende maatregelen voorgesteld:

- Om effecten op broedende vogels te voorkomen dienen werkzaamheden waarbij bomen, struiken en nestkasten worden verwijderd, buiten het broedseizoen te worden uitgevoerd. Voor het broedseizoen geldt geen vaste periode. Het verschilt per soort. Veel vogelsoorten broeden ongeveer tussen 15 maart en 15 juli. Indien werken buiten het broedseizoen niet mogelijk is, moet door een ter zake kundige worden gecontroleerd of er in de te verwijderen bomen, struiken en nestkasten broedende vogels aanwezig zijn. Indien effecten op broedende vogels niet kunnen worden uitgesloten mag er niet gewerkt worden.
- Om effecten op vrijgestelde soorten kleine grondgebonden zoogdieren zoveel mogelijk te beperken dienen de werkzaamheden waarbij vegetatie wordt verwijderd van één kant uit te worden uitgevoerd zodat aanwezige dieren de kans krijgen te vluchten. Dit valt onder de zorgplicht.
- Mogelijk indirecte effecten als verstoring door licht kunnen voorkomen worden door gebruik te maken van gerichte verlichting. Hierbij dient lichtval op beplanting, bomen, en gebouwen in de omgeving te worden vermeden om verstoring van vleermuizen te voorkomen. Dit geldt ook voor de eindsituatie.

6 Bronnen

1. Movares (2014). Quick scan ecologie Windmolenpark Waalwijk. Utrecht: Movares.
2. Movares (2016). Haven Waalwijk; nader onderzoek beschermde soorten.
3. Movares (2017). Haven Waalwijk; Nader ecologisch onderzoek steenuil, ransuil en bever.

Colofon

Opdrachtgever Gemeente Waalwijk

Uitgave Movares Nederland B.V.

Divisie Ruimte, Mobiliteit en Infra
Afdeling Planontwikkeling en Bouwprocessen: Omgeving en Conditionering

Postbus 2855
3500 GW Utrecht

Telefoon 0302653276

Ondertekenaar

Projectnummer RM004794

Kenmerk B85-DGA-KA-1700002

© 2017, Movares Nederland B.V.

Alle rechten voorbehouden. Niets uit deze uitgave mag worden veeelvoudigd, opgeslagen in een geautomatiseerd gegevensbestand of openbaar gemaakt in enige vorm of op enige wijze, hetzij elektronisch, mechanisch, door fotokopieën, opnamen, of enige andere manier, zonder voorafgaande schriftelijke toestemming van Movares Nederland B.V.

Bijlage I Wet en regelgeving

In deze bijlage staat een beschrijving van de relevante wet- en regelgeving en het beleidskader.

Wet natuurbescherming (WN)

De Wet natuurbescherming (Wn) is op 1 januari 2017 in werking getreden. De wet vervangt de Natuurbeschermingswet 1998, Flora- en faunawet en de Boswet. Veel verantwoordelijkheden en bevoegdheden gaan naar de provincies. Er zijn hierop wel uitzonderingen waarvoor het ministerie van EZ bevoegd gezag blijft. Dit betreft onder andere de aanleg, uitbreiding en, voor zover van toepassing, inrichting, alsmede wijziging, gebruik, beheer en onderhoud van hoofdwegen en hoofdvaarwegen als bedoeld in artikel 1, eerste lid, van de Tracéwet en hoofdspoorwegen als bedoeld in artikel 1, eerste lid, van de Spoorwegwet.

Gemeenten hebben een loketfunctie. Het is mogelijk om een natuurvergunning ‘aan te haken’ bij de omgevingsvergunning, maar dit hoeft niet.

Soortbescherming

Ten aanzien van beschermde soorten vervalt ten opzichte van de Flora- en faunawet voor een aantal soorten de bescherming, terwijl er ook ‘nieuwe soorten’ op de soortenlijsten zijn opgenomen. De Wet natuurbescherming maakt onderscheid tussen:

- 1) soorten van de Vogelrichtlijn (artikel 3.1 Wn);
- 2) soorten van de Habitatrichtlijn, Verdrag van Bern en Verdrag van Bonn (artikel 3.5 Wn);
- 3) ‘andere soorten’ (artikel 3.10 Wn).

Vogelrichtlijn (artikel 3.1 Wn)

Het beschermingsregime voor soorten van de Vogelrichtlijn is vastgelegd in artikel 3.1.

1. Het is verboden opzettelijk van nature in Nederland in het wild levende vogels van soorten als bedoeld in artikel 1 van de Vogelrichtlijn te doden of te vangen.
2. Het is verboden opzettelijk nesten, rustplaatsen en eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te vernielen of te beschadigen, of nesten van vogels weg te nemen.
3. Het is verboden eieren van vogels als bedoeld in het eerste lid te rapen en deze onder zich te hebben.
4. Het is verboden vogels als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te storen.
5. Het verbod, bedoeld in het vierde lid, is niet van toepassing indien de storing niet van wezenlijke invloed is op de staat van instandhouding van de desbetreffende vogelsoort.

Het is mogelijk om ontheffing aan te vragen voor de verbodsbepalingen. Deze aanvraag wordt getoetst op:

- Er is geen andere bevredigende oplossing (alternatievenafweging);
- Aanwezigheid geldig wettelijk belang conform Vogelrichtlijn. Een geldig wettelijk belang voor deze categorie soorten is o.a. belang 1: ‘in het belang van de volksgezondheid of openbare veiligheid’;

- Er is geen verslechtering van de staat van instandhouding van de desbetreffende soort.

Habitatrichtlijn, Verdrag van Bern en/of Bonn (artikel 3.5 Wn)

Deze categorie bestaat uit Europees beschermde soorten. De verbodsbepalingen zijn vastgelegd in artikel 3.5:

1. Het is verboden in het wild levende dieren van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel a, bij de Habitatrichtlijn, bijlage II bij het Verdrag van Bern of bijlage I bij het Verdrag van Bonn, in hun natuurlijk verspreidingsgebied opzettelijk te doden of te vangen.
2. Het is verboden dieren als bedoeld in het eerste lid opzettelijk te verstoren.
3. Het is verboden eieren van dieren als bedoeld in het eerste lid in de natuur opzettelijk te vernielen of te rapen.
4. Het is verboden de voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in het eerste lid te beschadigen of te vernielen.
5. Het is verboden planten van soorten, genoemd in bijlage IV, onderdeel b, bij de Habitatrichtlijn of bijlage I bij het Verdrag van Bern, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Onder de Wet natuurbescherming geldt dat het voor streng beschermde soorten zoals opgenomen in artikel 3.5 mogelijk is om bij ruimtelijke ontwikkelingen te werken volgens een door de minister goedgekeurde gedragscode. Hierbij geldt een vrijstelling van de verbodsbepalingen uit artikel 3.5. Het bij ruimtelijke ontwikkelingen ook voor deze soorten kunnen werken met een goedgekeurde gedragscode is een belangrijk verschil met de Flora- en faunawet (geldig tot en met 31 december 2016).

Naast het werken volgens een goedgekeurde gedragscode kan voor soorten zoals opgenomen in artikel 3.5 van de Wet natuurbescherming bij overtreding van de verbodsbepalingen een vergunning worden aangevraagd. De aanvraag wordt beoordeeld op:

- Er is geen andere bevredigende oplossing (alternatievenafweging);
- Aanwezigheid geldig wettelijk belang conform Habitatrichtlijn. Een geldig wettelijk belang voor deze categorie soorten is o.a. belang 3: 'in het belang van de volksgezondheid, de openbare veiligheid of andere dwingende redenen van groot openbaar belang, met inbegrip van redenen van sociale of economische aard en met inbegrip van voor het milieu wezenlijke gunstige effecten';
- Er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Andere soorten (artikel 3.10 Wn)

De categorie 'andere soorten' bestaat uit soorten zoals opgenomen in bijlage A en B van de wettekst. De verbodsbepalingen zijn vastgelegd in artikel 3.10:

Het is verboden:

- a. in het wild levende zoogdieren, amfibieën, reptielen, vissen, dagvlinders, libellen en kevers van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel A, bij deze wet, opzettelijk te doden of te vangen;

- b. de vaste voortplantingsplaatsen of rustplaatsen van dieren als bedoeld in onderdeel a opzettelijk te beschadigen of te vernielen, of
- c. vaatplanten van de soorten, genoemd in de bijlage, onderdeel B, bij deze wet, in hun natuurlijke verspreidingsgebied opzettelijk te plukken en te verzamelen, af te snijden, te ontwortelen of te vernielen.

Voor deze soorten geldt een vrijstelling wanneer aantoonbaar gewerkt wordt volgens een door de minister van EZ goedgekeurde gedragscode.

Naast het werken volgens een goedgekeurde gedragscode kan voor soorten uit de categorie 'andere soorten' van de Wet natuurbescherming bij overtreding van de verbodsbepalingen een vergunning worden aangevraagd. De aanvraag wordt beoordeeld op:

- Er is geen andere bevredigende oplossing (alternatievenafweging);
- Aanwezigheid geldig wettelijk belang. Een geldig wettelijk belang voor deze categorie soorten is o.a. belang h 'in het algemeen belang';
- Er wordt geen afbreuk gedaan aan het streven de populaties van de betrokken soort in hun natuurlijke verspreidingsgebied in een gunstige staat van instandhouding te laten voortbestaan.

Algemeen vrijgestelde soorten

Voor soorten van de categorie 'andere soorten' (bijlage A en B van de wettekst) kan een vrijstellingsregeling gelden, die per provincie anders kan worden ingestoken. De meeste provincies en het ministerie van EZ hebben 'tabel 1 soorten' van de oude Flora- en faunawet opnieuw vrijgesteld bij ruimtelijke ontwikkelingen. Dit zijn 19 soorten zoogdieren en 5 soorten amfibieën.

Bovengenoemde soorten zijn bij ruimtelijke projecten algemeen vrijgesteld van vergunningplicht. Wel dient rekening te worden gehouden met de zorgplicht (artikel 1.11 Wet natuurbescherming). Deze zorgplicht houdt in dat een ieder nadelige gevolgen voor flora en fauna zoveel mogelijk moet voorkomen.